

KYSTVERKET

Hovedkontoret

Miljøverndepartementet
Postboks 8013 Dep
0030 OSLO

Deres ref: 12/3333-	Vår ref: 2012/1711-18	Arkiv nr: 008	Saksbehandler: Beate Hundnes	Dato: 30.12.2013
------------------------	--------------------------	------------------	---------------------------------	---------------------

Uttalelse til høring - NOU 2013:10 Naturens goder - om verdier av økosystemtjenester

Viser til brev 2. september 2013 der Kystverket er invitert til å uttale seg om rapporten NOU 2013:10 Naturens goder – om verdier av økosystemtjenester.

Rapporten er en utredning fra et utvalg oppnevnt ved kongelig resolusjon i 2011 og har hatt som mandat å vurdere blant annet metoder for å synliggjøre betydninger av økosystemene og økosystemtjenestene, og om rammebetingelsene de private og offentlige beslutningstakere handler under i tilstrekkelig grad formidler betydningen av og knappheten på økosystemer og økosystemtjenestene.

Kystverket er en offentlig etat som kan påvirke økosystemet og økosystemtjenestene gjennom vår aktivitet (eks. farled- og fiskerihavnetiltak) og gjennom myndighetsutøvelse (eks. saksbehandling etter havne- og farvannsloven). I tillegg har vi et stort ansvar for å hindre og redusere konsekvenser av akutte utslipp som i neste omgang kan påvirke økosystemet og økosystemtjenestene.

Rapporten er delt inn i 5 ulike deler. Kystverket ser det som relevant å gi kommentarer til del II, del III og del IV.

Kommentarer del II: Økosystemer og økosystemtjenester

Rapporten har stor fokus på kunnskapsgrunnlaget vedrørende tilstand og utvikling av norske økosystem og økosystemtjenester. Kystverket er enig i at det er til dels store kunnskapshull og behov for mer forskning i hav og kystvann. Å finne de rette indikatorene som kan fortelle om utvikling over tid er spesielt viktig. For øvrig har vi ingen merknader.

Kommentarer del III: Synliggjøring for bedre forvaltning

Samfunnsøkonomiske analyser er et analyseverktøy for å synliggjøre fordeler og ulemper ved tiltak, og kan sees på som et tverrfaglig analytisk rammeverk ved at alle typer effekter sammenstilles og uttrykkes i en måleenhet. For å verdsette effekter i kroneverdier må det ligge faglige vurderinger til grunn, og bl.a. bør det foretas kvalitative og/eller kvantitative analyser av miljø- og naturpåvirkning for å synliggjøre verdier i samfunnsøkonomiske analyser. Kystverket vurderer miljøeffekter i dag som ikke-prissatte effekter med bruk av konsekvensvifta. Det er utfordringer med dagens metodikk i vurdering av ikke-prissatte effekter og hvordan disse sammenstilles og vektet i forhold til prissatte effekter.

Hovedkontoret - Kystforvaltningsavdelingen

Sentral postadresse: Kystverket, postboks 1502,
6025 ÅLESUND

Telefon: +47 07847
Telefaks: +47 70 23 10 08
Bankgiro: 7694 05 06766

Internett: www.kystverket.no
E-post: post@kystverket.no
Org.nr.: NO 970 237 372

Økosystemtjenester er en nyttig analytisk tilnærming for å synliggjøre verdier for menneskers velferd av naturen. Økosystemtjenestebegrepet er relativt nytt, og det er utfordrende å forstå hva økosystemtjenester er og hva slike økosystemtjenester synliggjør av verdier. Økosystemtjenestene bryter med det tradisjonelle perspektivet med å fokusere på naturens egenverdier. Det er gjennomført relativt få verdsettingsstudier innenfor hav og kystsoner, og mange studier beregner verdier på små felt, flere studier beregner verdier kun for illustrative formål og beregner også verdier uten solid faglig grunnlag (spekulative verdier). At det fins få studier gjør det utfordrende å vite hva økosystemtjenestetilnærmingen faktisk kan bidra med å synliggjøre av verdier. Utvalget er tydelig på at økosystemtjenestene er et supplement til andre perspektiver med å synliggjøre naturverdier på og det er viktig å være tydelig på å kommunisere hva økosystemtjenester er og ikke er.

Kystverkets tiltak har som målsetting bl.a. å forebygge negative miljømessige konsekvenser av akutte oljeutslipp fra ulykkeshendelser. Erfaringsmessig er slike hendelser av mindre omfang, og det er dermed solid metodisk grunnlag for å anvende økosystemtjenestebegrepet i samfunnsøkonomiske analyser. Utredningen beskriver ulike metoder for verdsetting av økosystemtjenester, og påpeker en rekke momenter som må ivaretas i samfunnsøkonomiske analyser. Ekspertutvalget som la frem NOU 2012:16 Samfunnsøkonomiske analyser belyser mange av de samme momentene, og utvalget bidrar således ikke med mye nytt med hensyn på samfunnsøkonomiske analyser.

Kystverket startet allerede i 2011 med å utrede mulighetene for å anvende økosystemtjenestebegrepet i samfunnsøkonomiske analyser. I 2012-2013 gjennomførte vi en pilotstudie med å teste datafangstmetoder for å beregne velferdstap ved miljøskader fra oljeutslipp fra skip, og har fokusert på økosystemtjenestene rekreasjon/friluftsliv og ikke-bruksverdier. Pilotstudien har vært vellykket, og Kystverket har i høst søkt departementet om finansiering med å gjennomføre et hovedprosjekt (betalingsvillighetsundersøkelse) på nevnte økosystemtjenester.

Forurensede sedimenter er et annet område Kystverket stadig kommer tilbake til i samfunnsøkonomiske analyser, og det ville være nyttig med en verdsettingsstudie for å synliggjøre verdier av renere vannkvalitet og dyreliv. Dette er et eksempel på tema som vurderes forskjellig av ulike analytikere. Å innarbeide økosystemtjenester i samfunnsøkonomiske analyser vil bidra til å synliggjøre flere effekter i kroneverdier, og dette er positivt og til hjelp for beslutningstakere.

Økosystemtjenester vil ikke kunne verdsette alle effekter/konsekvenser i kroneverdier, det vil fortsatt være temaer som ikke lar seg verdsette i kroner. Det vil fortsatt være utfordringer knyttet til avveininger hvordan vekte og sammenstille prissatte og ikke-prissatte effekter, og dette må adresseres i tiden framover.

Som utvalget belyser er det tids- og ressurskrevende arbeid med økosystemtjenester. Nye verdsettingsstudier må utformes slik at resultater kan anvendes i samfunnsøkonomiske analyser på ulike typer tiltak og på ulike lokasjoner. Som utvalget belyser i kapittel 8 i utredningen er det store metodiske utfordringer med å få til dette på en god måte. Som følge av store ressurser med å gjennomføre verdsettingsstudier vil det ofte ikke svare seg å beregne kroneverdier i alle typer samfunnsøkonomiske analyser. Her trenger vi mer kunnskap og erfaring.

Kommentarer del IV: Synliggjøring gjennom virkemidler og rammebetingelser

Kystverket opplever at miljøhensyn er godt ivaretatt gjennom lovverket. Naturmangfoldloven, forurensningsloven og plan- og bygningsloven ivaretar miljøhensyn på en god måte – forutsatt at forvaltningen bruker de mulighetene som ligger i lovverket. Ulike forvaltningskulturer er en stor utfordring, da de ulike forvaltningsorganene ofte har ulike krav til kunnskap innenfor ulike områder og vurderer ofte samme kunnskapsgrunnlag ulikt. Det stiller store krav til føringer og regningslinjer fra departementene. Naturmangfoldloven sine prinsipper om samlet belastning oppleves som spesielt vanskelig og kunnskapen for å kunne gjøre gode vurderinger i kystvann og havområder er ofte mangelfull. Eventuelle endringer i krav til vurderinger etter blant annet naturmangfoldloven vil kunne få betydning for vår forvaltning etter havne- og farvannsloven. Vektlegging av naturmiljøet i forhold til sikkerhet og framkommelighet må følge av de føringer som til enhver tid blir gitt fra overordnede myndigheter.

I boks 13.2 side 335 er det vist til Lov 8. juni 1984 nr 51 om havner og farvann mv. Riktig lovhenvisning skal være Lov 17. april 2009 nr 19 om havner og farvann.

Kystverket planlegger og gjennomfører tiltak i farleder og fiskerihavner etter krav i plan- og bygningsloven. Eventuelle endringer når det gjelder miljøundersøkelser og krav til vurdering av konsekvenser for økosystem vil kunne medføre en kostnadsøkning i prosjekteringsfasen, men vil sjelden føre at tiltak ikke blir gjennomført. Formålene med tiltakene er blant annet økt sikkerhet for skipstrafikken, og som vil redusere faren for forurensning og videre ha en positiv effekt på risikobildet. Utfordringen kan være å synliggjøre dette på en god måte ved bruk av økonomiske verksetningsmetoder. Kystverket støtter derfor innpillet om at plansystemet bør gjennomgå med tanke på å synliggjøre verdier av økosystemtjenester bedre, og at det bør utvikles felles metoder for å vurdere flere tiltaks samlede belastning.

Kystverket støtter videre utvalgets anbefaling om at økonomiske virkemidler må utformes slik at de fremmer miljøvennlig produksjon og virksomhet, og at næringsstøtten bør gjennomgå med tanke på dette. Det bør stimuleres til økt sjøtransport for å minke belastningen på veisystemet i Norge, og en slik gjennomgang vil være viktig for å oppnå myndighetenes mål om mer godstransport på sjø og bane (jf. NTP 2014-2023).

Med hilsen

Per Jan Osdal
assisterende kystdirektør

Beate Hundnes
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Vedlegg: -